

Tweede Kamer der Staten-Generaal Vaste commissie voor VWS
T.a.v. mevrouw H. Post,
griffier Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Per e-mail: cie.vws@tweedekamer.nl

Datum

25 januari 2021

Contactpersoon

Mw. mr. Loubna Boufrach
loubna@bouflegal.nl
06 11 11 05 07

Betreft / onderwerp: noodzaak tot aanvulling Wbsrz ter bescherming rechtspositie zorgverlener

Geachte leden van de Vaste Kamercommissie voor VWS,

In de week van 1 februari a.s. behandelt uw Kamer de Wet bevorderen samenwerking en rechtmatige zorg (Wbsrz). De KNMT, NVM-mondhygiënist, ONT, KNMG¹, KNGF, KNOV, NVvP, KNMP en LVVP (hierna: partijen) vragen graag gezamenlijk uw aandacht voor een hiaat in dit wetsvoorstel, waardoor zorgverleners onverhoopt in bijzondere gevallen met grote negatieve gevolgen worden geconfronteerd. Hieronder volgt de uiteenzetting.

Het doel van de Wbsrz is de bestrijding van fraude in de zorg efficiënter vorm te geven, door de mogelijkheden tot samenwerking en gegevensuitwisseling tussen de in de wet genoemde betrokken instanties te verbeteren. Partijen stellen dat bij een dusdanig ingrijpende regeling een cijfermatige onderbouwing noodzakelijk is. Een en ander met inachtneming van het beginsel van proportionaliteit en subsidiariteit.

Juridisch kader – grondslag voor gegevensuitwisseling

Het wetsvoorstel introduceert de grondslag voor het Waarschuwingsregister zorgfraude, een systeem voor onderlinge uitwisseling van gegevens. Als sprake is van een 'gerechtvaardigde overtuiging' van fraude in de zorg krijgen

¹ De KNMG: LHV (huisartsen), FMS (medisch specialisten), LAD (artsen in dienstverband), KAMG (artsen maatschappij en gezondheid), De Geneeskundestudent, NVAB (bedrijfsartsen), NVVG (verzekeringsartsen) en Verenso (specialisten ouderengeneeskunde).

zorgverzekeraars en gemeenten de mogelijkheid een natuurlijk persoon, zoals een zorgverlener, of een rechtspersoon in dit register te plaatsen. Gemeenten en zorgverzekeraars kunnen daarnaast, voorafgaand aan de contractering met een zorgverlener, in dit register controleren of desbetreffende zorgverlener hierin is opgenomen. Op grond daarvan kunnen zij ervan afzien deze zorgverlener te contracteren dan wel een contract te verlengen.

Terzijde merken wij op dat ook een andere elektronische voorziening dan het genoemde Waarschuwingregister mogelijk is, de wetgever heeft hiervoor op wetsniveau ruimte gelaten.² Hoewel dit, gezien de technologische ontwikkelingen begrijpelijk is, kan men de vraag stellen of deze ruimte voor zorgverleners voldoende rechtszekerheid en vertrouwen biedt voor de toekomst.

Tevens regelt het wetsvoorstel dat het Informatieknooppunt zorgfraude (IKZ) signalen van onder andere gemeenten, zorgverzekeraars, IGJ, Belastingdienst, CIZ en NZa over fraude in de zorg mag verwerken. Het IKZ verrijkt deze signalen vervolgens weer door ze aan te vullen met informatie van betrokken instanties en andere gegevens, zoals de openbare jaarverantwoording en het handelsregister, en verstrekt deze informatie weer aan (een van) de organisaties.

Gerechtigde overtuiging subjectief

In art. 2.1 van het wetsvoorstel wordt het begrip ‘gerechtigde overtuiging’ geïntroduceerd wat een subjectief element lijkt te bevatten. Dit (nieuwe) begrip wordt niet nader door de wetgever uitgewerkt. Het is partijen geheel niet duidelijk waarom wordt gekozen voor het ontwikkelen van nieuwe subjectieve criteria en waarom er geen aansluiting wordt gezocht bij de reeds bestaande criteria op basis van het PIFI-Protocol en het EVR³.

Betrekken beroepsvereniging bij opstellen protocol

Uit de Memorie van Toelichting blijkt dat ‘gerechtigde overtuiging’ tot stand dient te komen op basis van voorwaarden die worden opgenomen in een protocol⁴ dat zal worden opgesteld door “ziekttekostenverzekeraars” (ZN) en “colleges” (VNG). Aan de hand van zorgvuldige criteria (passende waarborgen) dient erop te worden toegezien of en wanneer iemand in het Waarschuwingregister wordt opgenomen dan wel verwijderd. Het is nog niet bekend hoe deze waarborgen eruitzien. Het is een omissie en onacceptabel dat vertegenwoordigers van beroepsverenigingen in de zorg bij het ontwikkelen van dit protocol ontbreken. Daarom zien wij graag de betrokkenheid van de beroepsverenigingen opgenomen in de AMvB, zoals genoemd in art. 2.2 van het

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2019–2020, 35 515, nr. 3, pag. 49.

³ Het Extern Verwijzingsregister en het daarbij behorende PIFI-protocol: Protocol Incidenten waarschuwingssysteem Financiële Instellingen 2013 bevat in artikel 5.2 een gedetailleerde beschrijving van welke voorwaarden er gelden, vóór een zorgorganisatie in het EVR kan worden ingeschreven.

⁴ Tweede Kamer, vergaderjaar 2019–2020, 35 515, nr. 3, pag. 4

wetsvoorstel waarin nadere regels zullen worden gesteld inzake de eisen aangaande het protocol. Betrokkenheid van het ‘zorgveld’ draagt, ons inziens, namelijk bij aan het nader duiden van het protocol en het borgen van aansluiting bij de bestaande criteria.

Ongelijke rechtspositie – twee voorbeelden

Mocht op enig moment blijken dat een zorgverlener ten onrechte in het Waarschuwingsregister is opgenomen of ten onrechte verrijkte signalen zijn verstrekt door het IKZ, dan heeft deze zorgverlener onder het huidige wetsvoorstel onvoldoende mogelijkheden zich hiertegen te verweren. Met als gevolg een ongelijke rechtspositie: de individuele zorgverlener komt te staan tegenover een grootmacht zoals gemeente of zorgverzekeraar .

Ter illustratie een tweetal voorbeelden:

Een zorgverlener wordt opgenomen in het Waarschuwingsregister. Na onderzoek van het Openbaar Ministerie (OM) volgt geen strafrechtelijke vervolging of de rechter gaat niet over tot een veroordeling. De inschrijving in het Waarschuwingsregister heeft dus onterecht plaatsgevonden. De zorgverlener staat nog wel als zodanig geregistreerd, met alle mogelijke gevolgen van dien. Deze registratie kan leiden tot aanscherping van contractvoorwaarden of het niet aangaan of zelfs beëindigen van een overeenkomst met een persoon of instelling.⁵

Daarnaast is de situatie denkbaar dat na registratie in het Waarschuwingsregister geen onderzoek door een onafhankelijke instantie - zoals het OM - wordt opgestart. De zorgverlener of -instelling behoudt daarentegen wel het label “fraudeur”. Deze registratie is dan slechts gebaseerd op het eigen onderzoek van de zorgverzekeraar of gemeente en niet onafhankelijk getoetst.

Besluit valt niet onder de Algemene wet bestuursrecht

Het huidige wetsvoorstel kent weinig mogelijkheden om als zorgverlener tegen een registratie in het Waarschuwingsregister te ageren. Uit de Memorie van Toelichting blijkt dat de registratie in het Waarschuwingsregister wordt gezien als een feitelijke handeling en niet als zijnde een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (Awb).⁶ Dit betekent dat het bestuursrecht de zorgverlener geen mogelijkheid biedt om bezwaar te maken tegen een onterechte vermelding in het Waarschuwingsregister, bijvoorbeeld door middel van een bezwaarprocedure.

De zorgverlener kan zich slechts beroepen op de beperkte rechten die voortvloeien uit de (U)AVG (verwerking van persoonsgegevens) en het civielrecht (vordering op grond van onrechtmatige daad als bedoeld in art.

⁵ Tweede Kamer, vergaderjaar 2019–2020, 35 515, nr. 3, pag. 14 – 15.

⁶ Tweede Kamer, vergaderjaar 2019–2020, 35 515, nr. 3, pag. 17.

6:162 BW). Dit zijn slechts twee beperkte mogelijkheden die niet in verhouding staan tot de middelen die de betrokken instanties in het wetsvoorstel ter beschikking staan. De individuele zorgverlener is daarmee flink in het nadeel. De gevolgen voor deze zorgverlener zijn echter groot. Daarom zouden wij graag zien dat een bezwaar- of beroepsmogelijkheid wordt gecreëerd, bijvoorbeeld door middel van een onafhankelijke commissie voor bezwaar of beroep, waar een zorgverlener een onterechte vermelding in het Waarschuwingsregister kan aanvechten.

Beroep op u

Concluderend stellen wij vast dat een individuele zorgverlener nauwelijks reële juridische mogelijkheden en daardoor onvoldoende rechtsbescherming heeft om in het geweer te komen tegen een onterechte verdenking van fraude in de zorg bij deze verhoudingsgewijs machtige partijen (gemeenten en zorgverzekeraars). Een onafhankelijke externe controle of toezichthouder tot wie een zorgverlener zich kan wenden ontbreekt. De zorgverlener kan slechts een (kostbare) civiele procedure starten of bezwaar maken op de beperkte gronden van de (U)AVG met betrekking tot de verwerking van zijn persoonsgegevens.

Dit betekent dat het wetsvoorstel naar onze mening onvoldoende rechtsbescherming biedt voor zorgverleners (natuurlijke personen en rechtspersonen) die door gemeenten of zorgverzekeraars worden verdacht van fraude in de zorg. De persoonlijke gevolgen daarvan zijn voor de individuele zorgverlener immens groot. Om deze reden vragen wij u de Minister te verzoeken de volgende drie punten alsnog te betrekken bij het wetsvoorstel:

- Het realiseren van voldoende en effectieve waarborgen voor de individuele zorgverlener, zodat deze voldoende mogelijkheden en wegen heeft om tegen een registratie in het Waarschuwingsregister te ageren. Dit ter voorkoming van onnodig leed achteraf. Te denken valt aan het inrichten van een onafhankelijke bezwaar- of beroepscommissie.
- Vertegenwoordigers van beroepsverenigingen in de zorg betrekken bij het nader invullen van de eisen behorende bij het protocol (in de zin van artikel 2.1 van het wetsvoorstel) waarover bij AMvB nadere regels zullen worden gesteld
- Sluit aan bij consistente criteria in lijn met bestaande vergelijkbare registers met inachtneming van toepasselijke rechtspraak.

Tot slot

Wij merken op dat dit wetsvoorstel kan worden toegevoegd aan het brede palet van wet- en regelgeving om zorgfraude te voorkomen zoals de

(Aanpassingswet) Wet toetreding zorgaanbieders. Ofschoon het een legitiem belang betreft, begint langzamerhand een voor de zorg ongewenste stapeling van controle- en verantwoordingsregels te ontstaan. De administratieve lastendruk stijgt wat ten koste gaat van het verlenen van zorg aan de patiënt. Wij vragen de Kamer dit in uw overwegingen in aanloop naar het debat mee te nemen.

Mocht u naar aanleiding van deze brief vragen hebben, kunt u contact opnemen met onze contactpersonen.

Hoogachtend,

Wolter Brands
Voorzitter KNMT

Guido van Woerkum
Voorzitter KNGF

Charlotte de Schepper
Directeur KNOV

Hans Kamsma
Voorzitter LVVP

Marnix de Romph
Voorzitter ONT en voorzitter NVvP

René Héman
Voorzitter KNMG

Manon van Splunter - Schneider
Voorzitter NVM-mondhygiënist

Aris Prins
Voorzitter KNMP